

803
EROTEMATA MISCELLANEA

ex viroq; iure deprompta.

Carolus

Quæ,

Schneffer

DEO OPT. MAX. AVSPICE,
AMPLISSIMO IURISCON-
SVL TORVM COLLEGIO
approbante,

Sub Præsidio,

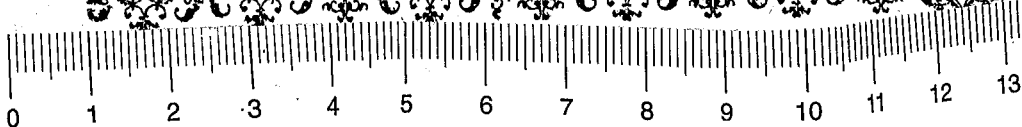
NOBILIS CLA-
RISSIMIQUE VIRI, DOMI-
NI FRIDERICI MARTINI, IURIS
VTRIVSQUE DOCTORIS, SACRI CÆ-
sarei palatij comitis: Nec non Cæsareæ Maiesta-
tis & reliquorum Serenissimorum Austriæ Archi-
ducum Consiliarij, & Iuris Pontificij in Ar-
chiducali Academia Friburgensi Ante-
cessoris celeberrimi.

*Publici exercitij gratia disputanda proponit, ad diem
26. Septemb. loco horisq; consuetis.*

IOANNES CASPARVS DORN-
SPER CONSTANTIENSIS ACRONIANVS.

FRIBURGI BRISGOIÆ.
Excudebat MARTINVS BÖCKLERVS.

Anno M. DC. VIII.

EPISTOLA

matur. Nec video qua ratione illud evita-
re possimus, per quod quasi in servitutem (qua
in non condignaretributione consistit) quis in-
ducitur. Sic enim Philosophorum princeps Ari-
stoteles. 5. Ethicor. inquit, servitus esse vide-
tur non contrafacere. Et rectè quidem; Nam
quanto maiora sunt beneficia, tanto arctiora
sunt vincula. Itaq; ne & viuendum & mori-
endum mihi meisq; sit ingratissimum, & aliud nõ sup-
petat, quo grati animi significationem erga
R. D. T. patefacere possimus, illud mihi fa-
ciendum intelligo, quod discipulus ille quon-
dam Socratis qui cum beneficiis ab eo tanquã
are alieno obstrictus unde satisfaceret non ha-
beret, obtulit se ipsum. Quod ego nunc meo
meorumq; nomine ita facio, ut qui quid in no-
bis vel studij, vel obseruantie, vel officij est, id
omne tibi qua par est reuerentia & obsequio de-
feramus atq; dicemus: submissè & obnixè ro-
gantes, ut R. D. T. nos ea qua hætenus hu-
manitate & beneuolentia complectatur; Nos
interim dabimus operam, ac pro virili enite-
mur, ut quoniam munificentia meritisq; in R.
D. T. conferendis quantum deceret, & nos

ipsi

DEDICATORIA

ipsi cuperemus prestare nõ possumus, cultu cer-
tè & obsequio, quãtum licet animo semper quã
promptissimo demonstramus. Interim hoc le-
uidense munusculum quod grati animi mei
quasi homagium offero, benigno ut suscipiat
vultu, illudq; magis ex offerentis animo & de-
siderio, quam rei ipsius ponderemetiatur rogo.
Valeat, R. D. T. & me meosq; uti hæte-
nus, paterno amore complecti pergat. Fri-
burgi Brisgoia. 26. Septemb. Anno supra se-
cularum decimum sextum octauo.

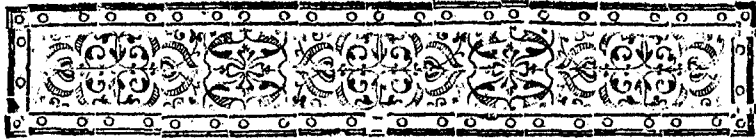
R. D. T.

Obseruantissimus
Cognatus,

Ioan: Casparus Dornspen-
ger LL, Stud.

A 3

MIS-

MISCELLANEO- RVM IVRIS VTRIVSQVE

THESIS I.

AD matrimonia filiorum parentum consensum amplius non requiri ex Concil. Trid. (A) & alijs iuris Canonici textibus (B) extra omnem nunc est controuersiam: quamuis ipsi parentes reclamant. (C)

(A) Sess. 24. cap. 1. in princ. de reform. matrim.

(B) c. cum apud 23. Extra. de spon. ibi, & sufficiat ad matrimonium contrahendum solus consensus illorum, de quorum quarumq; coniunctionibus agitur. Idem habet cap. sufficiat. 27. q. 2. cap. cum virum 12. de regular. Ratio est, quia omnino libera esse debent matrimonia cap. cum locum. 14. cap. gemma. 29. Extra. de sponsal. & matrim. cap. Super eo. 5. de condit. appof.

(C) gloss. in cap. hoc sanctum 32. q. 2. vbi dicit gloss. ver. parentum, quod licet quandoq; inueniamus mulieres contra sua comoda propria laborare. L. Si pater. 4. Cod. de Sponsal. hoc tamen ad honestatem referendum sit. cap. cum causam. 6. Extra. de raptor.

II.

Eosque qui temerè & malitiosè nuptias à filijsfam. incijs & inuitis parentibus contractas irritas esse vel irritari posse clamitant, anathematis fulmine percutit idem. Con. Trid. hic dicit. loc. Sess. 24. de reform. matrim.

III.

Huic quoque consentit laudabilis illa & præclara Constitutio Ca-

THESES IURIDICÆ.

tutio Carolina in Comitij Augustanis Anno 1548. promulgata, dum grauissimè & prudentissimè in sequentia rescribit verba:

Darumb die weil der Väterlich Gewalt dieser vereynigung des Ehestandis von rechts wegen weichen muß / soll man die nicht hören / die zu vnsern Zeitten wöllen / das die Ehe oder versprochene Heurat widerumb zerrennt werden / vnnd nicht gelten sollen / wo der Eltern bewilligung nicht darbey gewesen. Titul. Von dem Sacrament der Ehe. § Darumb die weil.

Et gloss. in cap. de raptorib. 36. q. 1. verb. excusata. gloss. etiam in Authen. sed si post. Cod. de inoffic. testam. Constitutionis huius subiungitur hæc causa; quia, inquit, matrimonij contractus coniungit homines vinculo indissolubili. Et propter hoc homo deseret patrem & matrem.

IV.

Licet autem parentum consensus in matrimonio per filium filiamue contracto, inspecto iure Canonico (A) necessario non requiratur, de honestate tamen is exigitur. (B)

(A) per text. in cap. penult. Extra de raptor. cap. per tuas. 6. Extra de condit. appof. in despons. cap. veniens. 13. Extra. de spons. & matrim.

(B) Laudabilis igitur est in matrimonio semper patris assensum requirere. Quod idem pulchrè & expressè declarat Imper. Carol. in allegata Const. hic d. tit. Von dem Sacrament der Ehe §. Hiemit wöllen wir. Conar. de matrim. 2. q. cap. 3. §. 8. num. 2.

X.

Illud non nihil controuertitur, An filius, vel filia ob hanc inobedientiam ex hæredari à parente possint? Quod negamus. (A) Nam si ea de causa hæreditate paterna priuantur, vix alicui, cui vellent pro suo libero arbitrio nubere auerent, quod in matrimonio contrahendo, parum videtur esse

THESES IURIDICÆ.

esse consonum. (B) Nisi cum admodum indigno, turpi, & humili contrahant. (C)

- (A) *per text. cap. sufficiat, & cap. fin. de iudic. in 6. Quia quos Deus coniunxit homo non separet. Couar. lib. 4. Decretal. de sponsal. 2. p. cap. 3. §. 8. nu. 5. Fach. controu. iur. lib. 3. cap. 44.*
 (B) *Felinus in cap. Ecclesia, Sanctæ Mariæ. num. 59. de constit.*
 (C) *Gail. lib. 2. obseru. 95. num. 7. & probatur idem, autoritate Caroli V. in constitutione Imperij cuius supra thesi 3. meminimus. Probatur quoq; autoritate gloss. in cap. de raptoribus. 36. quæst. 1.*

V I.

At non minoris est controuersia an pater filiam siue ipsa dotem se se marito daturam, siue non promiserit, dotare compellatur? Cuius quæstionis aientem tuebimur partem; & hoc casu ut eam dotet, iudicis officium implorari potest. (A)

- (A) *Text. in l. qui liberos. 19. (al. l. capite trigesimo quinto) ff. de rit. nupt. l. fin. §. utramq;. Cod. de dot. promiss. gloss. in ver. excusata in cap. de raptorib. 36. q. 2. Couar. de matrim. p. 2. cap. 3. §. 8. num. 8. Fachineus controuers. iur. lib. 3. cap. 45. Gail. lib. 2. obseru. 95. in princ.*

V I I.

Statutum disponens circa vinculum matrimonij, vel circa aliquã eius solennitatem, indicendo pãnam, non valet. (A)

- (A) *Ita disputando concludit. Ioan. Andr. in cap. statutum de hereditibus in 6 quamuis referat contrarium obtentum fuisse in publica disputatione Bononia. Card. in cap. gemma. de Spons. & matr. Felinus in cap. de Francia. eod. tit. num. 13. & in cap. Ecclesia S. Mariæ. de constit. Doctè Nobilis clarissimus consultissimusq; vir, Fridericus Martini præceptor meus colendissimus, in repetit. c. de Francia. primi. Extr. de Spons. & matrim. Gail. lib. 2. obs. 93. num. 2. Cum principes laici nihil possint statuere quod liberum matrimonij consensum impediatur. Couar. de Spons. & matrim. 2. p. cap. 3. §. 8. num. 7.*

His

THESES IURIDICÆ.

V I I I.

His ob grauissimorum authorum dissensionem magnopere celebrata succedit quæstio: An dos filia in matrimonio defuncta, superstitibus liberis ad patrem, vnde profecta reuertatur, si nulla eo nomine pactio vel stipulatio interposita sit? Sententia eorum qui affirmant, si vxor non erat emancipata, quod dos ad parentem qui eam dederat, & non ad vxorem reuertatur, iuri nostro magis consentanea videtur. (A)

- (A) *per tex. in l. dos à patre. 4. & ibi gloss. Cod. solut. matrim. l. pater filia 71. ff. de euiction. l. filiusfam. 17. ff. ad S. C. Macedon. l. post dotem. 40. Cod. solut. matrim. l. vnica. §. accedit. 13. Cod. de rei vxor. act. Et ratio est, quia in bonis profectitijs, sicut est dos à patre profecta, filius in potestate existens; non habet heredem; nec quidem filium; quoniam illa patri pleno iure acquiruntur, cum nihil sit immutatum à Iustiniano in profectitijs, text. in §. 1. in authen. de hered. ab intestat. ibi, licet enim. Fach. controu. iur. lib. 3. cap. 71.*

V I X.

Num vxor propter adulterium commissum (A) autem propter oscula, quatenus sunt argumenta adulterij, dotem amittat, priueturq; consortio coniugali, Quæstionis est? Nobis aiens arridet opinio. (B)

- (B) *Tex. in cap. plerumq; de donat. int. virum & vxor. l. consensu. §. si vero. C. de repud. Auth. ut liceat matri vel auia. §. si de adulterio. cap. 1. ut lit. non contest. gloss. cum text. in cap. cum Christiana religio. 32. q. 5.*
 (B) *Couar. lib. 4. Decretal. de spons. 2. p. cap. 7. §. 6. num. 3. vbi pulchra redditur ratio. gloss. in l. 1. ff. de var. & extraord. crim. & in cap. non oportet. 81. dist. & in cap. nec aliqua 27. q. 1. text. elegans & singularis in cap. 1. §. 1. quib. mod. feud. amitt. Iul. Clarus. §. adulterium. num. 12. pulcrè Myns. Respons. iur. decad. 1. respon. 1. num. 18. & seqq.*

B

X. Cæterum

Cæterum vxor adultera arrhas atque paraphernalia cætera non amittit. (A)

- (A) *gloß. in cap. plerumq. 4. vers. dotalitium. extra. de donat. in. vir. & vxor. l. hac lege. 8. & l. ult. Cod. de pact. conuent. tam sup. dot. l. de his. 17. Cod. de donat. inter. vir. & vxor. Appellatione enim dotis vel dotalitij ex propria significatione non veniunt bona paraphernalia: ideoq. cum simus in materia pœnali, verba nō debent extendi, sed potius restringi. cap. statutum. de Elect. in 6. Myns. respos. iur. decad. 1. respos. I. num. 42. & seqq.*

XI.

Venditor emptori prædiū quod vendidit, precio nondū soluto, ob controuersiam emptori de prædio empto motam, tradidit, an de vsuris medij temporis teneatur emptor dubitari solet? Nos eam vsurarum exactiōem, etiam de iure Canonico, (A) summam æquitatem continere, (B) neque sententiæ huic nostræ cap. nauiganti vlt. Extr. de vsuris. repugnare (C) intrepidè asserimus.

- (A) *gloß. in cap. conquestus. 8. ver. de fendo. Extr. de vsuris. & gl. in l. vsuras. 2. verb. tradita est, in fine. Cod. eod. tit. Ratio est, quia huiusmodi vsuræ, quas venditor hoc casu percipit, vsuræ non sunt, sed rei propriæ persecutio, & quasi interesse petuntur.*
 (B) *l. curabit. 5. Cod. de act. empti. l. Iulianus. 33. §. ex vendito. ibi, item vsuræ. ff. eod. l. vsuras. 2. Cod. de vsuris. Dummodo vsuræ non excedant fructuum rei venditæ quantitatem. Fusè & pulchrè Couar. var. resol. lib. 3. cap. 4. per totum. Caspar. Rodericus de annuis & mens. redit. lib. 3. q. 7. nu. 98. Fachin. controu. iur. lib. 2. cap. 32.*
 (C) *Couar. var. resol. lib. 3. cap. 2. nu. 2. Pet. Binsfeld. ad idem cap. nauiganti. in suo commentario de vsuris. circa fin.*

XII.

Imperij Constitutiones quæ pactum quo annuum reditum empturus paciscitur, vt venditor pro emptione annui reditus

ditus accipiat partem in pecunia & partem in mercibus, in foro exteriori non conscientiæ, vsurarium & illegitimum decernunt, (A) locum non habere, si merces illæ, aut reliqua id genus certa pecunia æstimata, quæ pro reditu loco precij dantur, plus iusto æstimatæ non fuerint, defendemus. (B)

- (A) *Augusta Anno 1530. late tit. von Wucherlichen Contracten. §. Item das etlich Getraidt/ Pferdt/ &c.*
 (B) *Arg. tex. in l. si pro mutua. Cod. Si cert. pet. l. pro auro, iunct. gloß. Cod. de vsuris. Huc accedit, quod omnia emptionis substantialia, consensus scilicet, precium & merx id est reditus interueniant. Et in dubio æstimatio facit venditionem. text. celebris & elegans in l. quoties. Cod. de iure dot. Couar. pract. quæst. cap. 28.*

XIII.

Si creditor per internuncium debitorem suum moneat, vt ad se mittat debitum, non tamen significet vt per eum nuncium mittat, debitori debitum illud perire verius est. (A)

- (A) *l. eum qui. II. §. vlt. ff. commoda. vel contr. l. si mei. 12. ff. eod. Ratio est, quia nuncius ille solum fuit destinatus vt debitorem de solutione admoneret, non vero vt ei solutio traderetur. Lud. Molin. de iust. & iure. disp. 296. vers. obserua tamen.*

XIV.

Iuramentum contractui appositum, beneficium. L. 2. Cod. de rescind. vend. cessare facit. (A) Absolutionem tamè à iuramento petere potest, eaque obtenta agere ad rescissionem contractus. (B)

- (A) *gloß. in dist. l. 2. Cod. de rescind. vend. quam ibi communiter. Dd. sequuntur. Fachin. contr. iur. lib. 2. cap. 71.*
 (B) *Cum absolutio tollat vinculum iuramenti, & idem sit, ac si iuramentum præstitum non fuisset.*

XV.

Sic minor contra contractum iuratum, restitutionem in integrum, non obtenta prius absolutione à iuramento, petere non potest. (A)

(A) *Text. est notabilis in l. si minor. i. Cod. si aduers. vend. Ratio est, quia iuramentum minorem præsumit esse maiorem, Auth. Sacramenta puberum. Cod. dict. tit. Si aduers. vend. quemadmodum ergo maior ex tali renunciatione iurata tenetur, ita & minor tenebitur. Matth. VVesenb. consil. 23. num. 2. Estq; communis Anton. Gabriel. lib. 2. de minorib. concl. 5. per. tot. And. Gail. pract. obs. lib. 2. obs. 41. Nicol. Euerhar. in locis legal. loc. d. iuramenti vi energ. & efficacia. num. 2. & seq.*

XVI.

Vtrum extremo & misero beneficio cessionis bonorum, pacto vel statuto validè renunciari queat; Non vna est Dd. opinio. Nos negantium sententiæ subscribimus. (A) Et renunciationem hanc vsque adeo inuvalidam esse existimamus, vt ea non obstante debitor captus à carceribus liberetur, si bonis cedere voluerit. (B)

(A) *Per l. in fundo. 38. ff. de rei. vendic. l. alia. 14. §. eleganter. ff. solut. matrim. Vbi conuentio contra bonos mores rata non est. l. is qui hæres. 13. ff. de acquir. vel amitt. hæred. Vbi iuri futuro nemo renunciare potest. l. liber homo. 13. ff. ad L. Aquil. Couarr. var. resolut. lib. 2. cap. I. num. 7. ver. quæritur deinde. Matth. Colerus de process. execut. part. I. c. 6. nu. 86. Et d. Dn. Frid. Martini, Præceptor meus perpetuo honorandus, in tract. suo de censibus. cap. 6. concl. 15. num. 363.*

(B) *Couar. d. cap. I. num. 7. vers. Tertio animaduertendum. Et ratio est, quoniã renunciatio ista debitoris non impedit vim ac dispositionem illius legis, quæ ortum nõ habet ex voluntate debitoris, sed principis qui id statuit in commune bonum, etiam inuito & reluctãte debitore. Molin. de iust. & iur. disp. 572. circa finem.*

XVII.

An defuncti debitoris corpus pro debito à creditoribus sequestari possit, & insepultum detineri, vt pignus quoddam, donec æs alienum integrè soluatur piè, & religiosè disputatur. Quod negamus. (A)

(A) *Pulcher*

(A) *Pulcher text. in l. cum sit iniustum. 6. Cod. de sepulch. viol. & ibi Dd. communiter. Nouell. vt defuncti. 60. Nouella, Vt cu m de appellat. cog. §. memoria insuper. Constit. 115. Ratio namq; naturalis, diuina & humana iura nequaquam patiuntur, defunctorum cadaueribus sepulturam negari. Et reipubl. interest. defunctorum corpora nõ manere insepulta, pro cõseruanda ciuitate à pestilentia. Couar. lib. 2. v. ariar. resol. cap. 2. num. 10.*

XVIII.

Celebris est quæstio, si res emphiteutica sit ab hostibus occupata, vtrum remittenda si Emphiteutæ pensio? Inter varias ac diuerſas Dd. sententias eorum magis placet opinio, quæ Emphiteutam qui ob bellicos tumultus & calamitates fundum ingredi vel possidere prohibetur, à pensione soluenda releuat. (A)

(A) *Non enim potest dici possedisse. l. si id. 25. §. fin. l. interdum. 21. §. 1. ff. de acquir. possess. l. cum vnus. 12. §. vlt. ff. de rebus autho. iud. possid. Et perinde est ac si tota res emphiteutica perisset. l. is qui rem. 66. §. cum qui. ff. de furt. Abbas in capitulo potuit. de locat. Iason. in l. ius Emphyteuticarium. num. 91. Cod. de iure Emphyt. Iul. Clarus lib. 4. sent. §. Emphyteusis. quæst. 8. vers. sed quid si Emphyteuta. Fachin. contr. in. lib. 1. cap. 90. Lud. Molin. de iust. & iur. disp. 454. §. Dubitant doctores. Gail. lib. 2. obs. 23. num. 23. & seq. Et per ea qua tradit. Nobil. Clariss. Consultissimusq; vir Dn. Thomas Metzgerus Præceptor meus debita obseruantia colendus, in explicat. l. 1. Tituli. Cod. de iure Emphyteut.*

XIX.

Tenetur tamen Emphyteuta, ex communi DD. sententia, non obstante sterilitate vnus duorum vel trium annorum annuam pensionem præstare. (A) licet pensio magna & fructibus quasi correspondens soluatur. (B)

(A) *Per l. ius Emphyteuticarium. Cod. de iure Emphyteut. in §. adeo autem in fin. Institut. de location. & conduct. gloss. in cap.*

B 3 potuit.

THESES IURIDICÆ.

potuit. de locatio. & cum ea Panorm. ibi. num. 1. Dominus Praeceptor meus Fridericus Martini. in tractat. suo de Censib. citat. cap. 6. concl. II.

(B) Cum accidens sit, siue magna, siue parua soluatur pensio. per d. l. 1. Cod. hoc tit. Ludou. Molin. dict. disput. 454. Vers. Iulius Clarus. Fachin. controuers. Iuris. lib. 1. cap. 89. scaped. Dn. Frider. Martinz in Explicat. cap. propter sterilitatem. Exing de locat. & conduct. vers. verum dubium est.

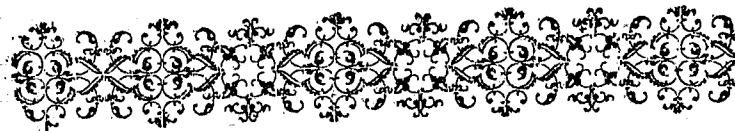
XX.

De minore curatorem habente, an ex contractu sine curatoris consensu inito obligetur, non tantum veteres, sed recentiores etiam iuris nostri interpretes maximopere controuertunt. Nos opinionem affirmantem propugnabimus.

(A) Per l. Puberes. 101. ff. de V. O. Deinde omnes contrahere possunt, qui nec natura, nec lege prohibentur; at minor curatorem habens, nec natura, cum consensum habeat, nec lege, sum nulla adferri queat, quæ id euincat. Non L. si curatorem. 3. Cod. de integ. restit. cum ea lex variè interpretari valeat. Fachin. controuers. Iur. lib. 3. cap. 9.

DOCTIS.

DOCTISSIMO OR-
NATISSIMOQVE D. IOANNI CA-
SPARO DORNSPERGER DISERTISSIMAS

EX VTORQVE IURE ASSERTIONES
defensuro,

Scribebat

AMICÆ RECORDATIONIS ERGO
FRANC. BORNEMIZZA Transyl. Vngar. I. V. St.

TVne etiam solido studij seruore moraris
Ardua virtutis? quæ colit ipsa Themis,
Atq; per Astræe spaciōsa volumina, tandem
Classica sub magno Preside docta canis?
Da CASPARE fidem, vario certamine, quæ
nunc

GLORIA Radices fertq; iacitq; suas:
Confectis stadiis, fructus ubi gignet honoris,
GLORIA cum FRUCTV, TOTA
FVTVRA TVA est.

Laus Deo Virginiq; glorio-
sissima, & omnibus
sanctis.